

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/72/72/98

PREFERENCJE PARTYJNE POD KONIEC MAJA '98

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W maju do spraw najważniejszych i wzbudzających najwięcej sporów w dalszym ciągu należała reforma administracyjno-samorządowa kraju, choć znacznie mniej było w tym miesiącu spektakularnych akcji protestacyjnych. Sporo mówiło się w tym okresie o napięciach wewnątrz koalicji, a nawet o rekonstrukcji rządu - dużo emocji z obu stron wzbudziło odwołanie głosami radnych AWS i SLD unijnego prezydenta Krakowa. Ostatnie tygodnie obfitowały również w inne doniesienia, które mogły wpłynąć na popularność poszczególnych ugrupowań, w tym szczególnie tworzących koalicję rządową. Najpierw prasę obiegły komentarze związane z przejściem rzecznika prasowego rządu Tomasza Tywonka do Zarządu Telekomunikacji Polskiej SA. Potem media zajęły się kwestią domniemych zarzutów wobec wicepremiera Tomaszewskiego o współpracę z byłą SB. Następnie jedna z gazet podniosła sprawę ministra rolnictwa Jacka Janiszewskiego, zarzucając mu, że na poprzednim stanowisku, jako dyrektor szczecińskiego oddziału Agencji Własności Rolnej, naraził Skarb Państwa na straty. Zarzuty zarówno wobec Tomasza Tywonka, jak i Jacka Janiszewskiego dotyczyły nie tyle łamania przez nich prawa, ile nieprzestrzegania zasad etycznych, którymi jako osoby sprawujące publiczne funkcje powinni się kierować. Na układ preferencji partyjnych w maju bardzo niewielki wpływ mogła mieć utrata przez Polskę części funduszu PHARE, gdyż pierwsze informacje o tym podano w ostatnich dniach realizacji sondażu¹.

Udział w wyborach parlamentarnych, gdyby odbywały się w ostatnim tygodniu maja, zadeklarowało 59% badanych, a więc nieco mniej niż przed miesiącem.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (96), 20-28 maja ‘98, reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków (N=1652).

Maj okazał się niezbyt korzystny dla ugrupowań tworzących obecną koalicję rządową. Gorsze niż przed miesiącem (spadek odsetka zwolenników o 3 punkty) są obecne notowania AWS, na którą głosowałoby 27% potencjalnych wyborców. Nieco straciła także Unia Wolności (spadek poparcia o 2 punkty procentowe). Zmiana ta jest wprawdzie niewielka - utrzymana w granicach błędu pomiaru - jednak w stosunku do relatywnie stabilnych wyników, uzyskiwanych przez UW na początku roku, można mówić o zarysowaniu się w maju słabej tendencji do spadku jej notowań.

**POPARCIE DLA PARTII POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	'96		'97								'98				
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII/IX	I	II	III	IV	V
AWS	26	23	25	24	24	26	22	21	23	21	28	32	29	30	27
SLD	22	18	20	22	23	23	24	26	24	22	27	25	21	24	27
UW	7	8	4	8	8	8	8	7	6	10	15	15	14	14	12
UP	7	8	5	7	5	5	8	8	4	5	7	6	6	8	8
PSL	11	12	10	10	10	7	10	8	9	8	7	8	10	8	6
ROP	8	8	8	6	6	6	5	5	4	5	3	5	5	3	4
Inna partia*	3	3	2	2	5	4	2	3	4	2	2	2	3	4	4
Trudno powiedzieć	11	14	16	16	13	14	13	14	20	19	9	7	12	10	12
N	707	706	666	735	744	777	779	691	759	1436	695	696	670	707	975

* W przedwyborczych pomiarach w ramach tej kategorii zliczone zostały wskazania na takie ugrupowania, jak: KPEiR RP, UPR, NChD Blok dla Polski oraz odpowiedzi „inna partia lub organizacja”.

Więcej osób niż przed miesiącem głosowałoby natomiast na główne ugrupowanie opozycyjne - SLD. Poparcie dla Sojuszu wzrosło od kwietnia o 3 punkty procentowe. Obecnie opowiada się za nim 27% ankietowanych deklarujących udział w głosowaniu, czyli tyle samo, ile popiera AWS. Podobnie jak w styczniu br. mamy zatem do czynienia z równowagą sił między tymi dwoma głównymi ugrupowaniami sceny politycznej.

Mimo braku swej reprezentacji w parlamencie wciąż nie traci na popularności Unia Pracy. Do jej zwolenników, podobnie jak przed miesiącem, zalicza się co dwunasty respondent deklarujący udział w głosowaniu, a więc prawie dwukrotnie więcej niż poparło ją w ostatnich wyborach parlamentarnych.

Mniej głosów niż partia Marka Pola uzyskałoby dziś Polskie Stronnictwo Ludowe. Nic też nie wskazuje, by partia ludowców miała w najbliższym czasie odbudować swoją pozycję sprzed wyborów. Poparcie dla niej deklaruje obecnie tylko 6% zamierzających głosować (o dwa punkty mniej niż przed miesiącem). Ostatnio tak niskie notowania w naszych sondażach miało PSL w listopadzie '95.

Nie zmieniło się w ciągu ostatniego miesiąca poparcie dla ROP. Podobnie jak w kwietniu, partia ta miałaby dziś nikłe szanse na wprowadzenie swych posłów do parlamentu - zamiar oddania na nią głosu deklaruje zaledwie 4% potencjalnych wyborców.

ELEKTORATY PARTII POLITYCZNYCH

Do zwolenników **AWS** częściej niż inni zaliczają się ludzie młodzi (w wieku poniżej 25 lat) oraz najstarsi badani (powyżej 65 lat)². Ugrupowanie to popierają przede wszystkim osoby z wykształceniem podstawowym lub średnim, a także mieszkańcy dużych (ale nie największych) miast. Większym poparciem niż w innych regionach kraju cieszy się ono w południowej Polsce. W grupach społeczno-zawodowych stosunkowo częściej niż pozostali opowiadają się za tą formacją robotnicy wykwalifikowani (38%) oraz gospodynie domowe (47%).

Znacznie silniej niż cechy społeczno-demograficzne sympatiom dla tego ugrupowania sprzyjają prawicowe poglądy polityczne oraz silnie z nimi skorelowana religijność badanych. Do potencjalnego elektoratu AWS zalicza się obecnie ponad połowa (56%) wyborców o prawicowych poglądach politycznych.

² Zob. tabele aneksowe.

Poparcie dla **SLD** częściej deklarują mężczyźni niż kobiety. Zwolennicy Sojuszu to przede wszystkim osoby w wieku od 45 do 54 lat oraz mieszkańcy środkowozachodniej części kraju. Spośród grup społeczno-zawodowych głosowanie na SLD stosunkowo najczęściej deklarują: osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą (39%), robotnicy niewykwalifikowani (38%) oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (36%). Podobnie jak w przypadku AWS o poparciu dla tej formacji decydują przede wszystkim poglądy polityczne oraz stosunek do wiary. Do zwolenników Sojuszu zaliczają się najczęściej osoby niewierzące i niepraktykujące (51%) oraz badani o lewicowych poglądach politycznych (73%).

Potencjalny elektorat **Unii Wolności** to głównie osoby z wyższym wykształceniem (35%), dobrze sytuowane i pozytywnie oceniające własną sytuację materialną. Zamiar oddania głosu na tę partię nieco częściej deklarują mieszkańcy wielkich aglomeracji niż mniejszych miejscowości. W grupach społeczno-zawodowych za ugrupowaniem tym opowiadają się przede wszystkim przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (40%). Dość znaczne poparcie ma ono także wśród uczniów i studentów (22%).

Do zwolenników **Unii Pracy** nieco częściej niż pozostali zaliczają się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, badani deklarujący najniższe dochody na osobę w rodzinie, a spośród grup społeczno-zawodowych: pracownicy fizyczno-umysłowi (14%) oraz bezrobotni (12%).

PSL mogłaby obecnie liczyć na głosy tylko jednej ósmej mieszkańców wsi. Częściej niż inni poparcia ludowcom udzieliliby rolnicy, niemniej jednak zamiar taki deklaruje obecnie zaledwie 16% tej grupy. Znacznie więcej rolników (prawie połowa) oddałoby głos na jedno z dwóch najsilniejszych ugrupowań naszej sceny politycznej - AWS (24%) lub SLD (23%).

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	59	19	22	1652
Płeć				
Mężczyźni	60	16	23	782
Kobiety	58	21	21	870
Wiek				
18-24 lat	52	27	21	230
25-34	51	26	24	293
35-44	61	17	22	344
45-54	65	16	20	317
55-64	61	13	25	192
65 lat i więcej	63	15	22	276
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	19	25	604
Miasto do 20 tys.	61	16	23	220
od 21 do 100 tys.	60	24	16	320
101-500 tys.	60	17	23	311
501 tys. i więcej mieszk.	63	17	20	198
Region				
Północny	54	19	27	176
Zachodni	52	30	18	197
Środkowozachodni	62	15	23	252
Środkowy	58	19	23	296
Wschodni	59	18	23	192
Południowo-wschodni	61	18	21	249
Południowo-zachodni	64	16	20	290
Wykształcenie				
Podstawowe	53	19	28	505
Zasadnicze zawodowe	53	23	23	459
Średnie	65	17	18	559
Wyższe	77	11	11	129
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	76	8	15	104
Prac.umysł.niż.szczebła	64	19	16	164
Pracownicy fiz.- umysł.	54	24	22	131
Robotnicy wykwalifikowani	55	23	22	170
Robotnicy niewykwalifik.	58	27	15	92
Rolnicy	56	10	33	78
Pracujący na rach. własny	67	13	20	89
Bierni zawodowo				
Renciści	55	13	31	214
Emeryci	65	16	20	283
Uczniowie i studenci	55	26	19	88
Bezrobotni	48	24	28	124
Gospodynie domowe i inni	52	29	19	114
Pracuje w:				
sferze budżetowej	67	13	19	188
sekt. państw., publicznym	59	24	17	185
sp. właśc. pryw. i państwa	62	24	14	114
sekt. pryw. poza rolnict.	58	20	22	311
prywatnym gosp. rolnym	58	14	28	85
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	46	24	30	279
201 - 325	60	20	19	218
326 - 449	63	17	20	271
450 - 599	62	16	21	241
Powyżej 599 zł	69	16	15	385
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	19	31	448
Średnie	58	20	22	730
Dobre	69	17	14	474
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	66	17	18	130
Raz w tygodniu	63	19	18	806
Kilka razy w miesiącu	51	25	23	221
Kilka razy w roku	54	18	28	337
W ogóle nie uczestniczy	56	15	29	153
Poglądy polityczne				
Lewica	71	10	19	336
Centrum	55	23	22	472
Prawica	73	12	15	473
Trudno powiedzieć	36	31	32	364

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	UP	UW	AWS	SLD	PSL	ROP	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	12	27	27	6	4	4	12	975
Płeć									
Mężczyźni	7	13	27	31	6	4	5	9	472
Kobiety	8	12	29	23	6	5	3	15	503
Wiek									
18-24 lat	10	13	33	18	1	8	4	14	119
25-34	7	19	23	22	5	2	7	14	149
35-44	8	15	23	26	8	3	5	11	210
45-54	8	11	26	36	6	6	2	5	205
55-64	7	7	29	33	6	1	5	12	118
65 lat i więcej	5	8	35	23	8	5	0	17	174
Miejsce zamieszkania									
Wieś	8	6	26	24	12	5	2	16	339
Miasto do 20 tys.	6	13	29	31	2	2	2	14	134
od 21 do 100 tys.	5	16	24	29	3	8	5	10	191
101-500 tys.	9	14	34	29	2	2	3	6	187
501 tys.i więcej mieszk.	8	19	26	23	4	2	8	10	124
Region									
Północny	13	15	27	21	2	9	2	11	94
Zachodni	6	15	27	33	6	2	2	9	103
Środkowozachodni	9	11	19	43	4	2	1	11	156
Środkowy	9	14	25	22	7	4	6	14	171
Wschodni	6	7	26	25	9	9	7	10	114
Południowo-wschodni	3	13	35	18	10	4	3	14	152
Południowo-zachodni	8	12	33	25	3	2	4	12	185
Wykształcenie									
Podstawowe	6	6	31	22	8	5	2	19	267
Zasadnicze zawodowe	12	7	22	30	7	5	3	13	244
Średnie	7	14	31	27	4	4	5	8	365
Wyższe	4	35	18	31	3	3	4	2	100
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	4	40	18	19	3	3	7	6	80
Prac.umysł.niż.szczebla	6	15	28	36	3	1	3	8	105
Pracownicy fiz.- umysł.	14	3	23	25	9	11	1	13	71
Robotnicy wykwalifikowani	11	9	38	23	3	6	5	5	93
Robotnicy niewykwalifik.	8	7	17	38	6	7	0	18	53
Rolnicy	6	9	24	23	16	3	0	19	44
Pracujący na rach. własny	3	16	20	39	5	2	11	3	59
Bierni zawodowo									
Renciści	8	3	26	33	9	6	1	14	119
Emeryci	8	10	28	28	8	4	1	13	183
Uczniowie i studenci	8	22	30	22	3	5	5	7	49
Bezrobotni	12	7	31	17	2	1	2	22	60
Gospodynie domowe i inni	4	10	47	10	2	3	7	18	59
Pracuje w:									
sferze budżetowej	6	25	20	23	4	3	7	13	127
sekt. państw./publicznym	7	8	30	30	10	6	2	7	109
sp. właśc. pryw. i państwa	6	15	27	25	11	4	7	5	72
sekt. pryw. poza rolnict.	11	14	24	32	2	6	4	7	181
prywatnym gosp. rolnym	5	8	30	27	18	2	0	10	49
Dochody na jedną osobę									
Poniżej 200 zł	13	6	19	22	9	6	4	22	129
201 - 325	10	5	25	29	10	5	7	10	132
326 - 449	5	8	34	25	7	7	3	12	169
450 - 599	7	9	38	25	4	3	4	10	150
Powyżej 599 zł	7	23	24	33	3	4	1	5	266
Ocena własnych war. mater.									
Złe	10	6	27	25	9	5	2	15	224
Średnie	8	10	28	25	6	5	3	14	425
Dobre	6	19	27	30	3	2	5	7	326
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	2	11	45	14	6	3	2	16	85
Raz w tygodniu	9	9	33	21	7	6	4	11	507
Kilka razy w miesiącu	6	18	27	19	11	3	0	17	114
Kilka razy w roku	11	14	14	41	3	2	4	11	181
W ogóle nie uczestniczy	3	20	11	51	2	3	4	6	86
Poglądy polityczne									
Lewica	8	4	2	73	7	2	2	3	238
Centrum	12	13	17	22	8	9	4	15	280
Prawica	4	21	56	1	3	4	3	6	345
Trudno powiedzieć	8	4	21	15	9	2	5	36	132